

TÜRKİYE VE FRANSA CUMHURİYETLERİ ARASINDA MÜNAKİT SEYYAR TİCARET MEMURLARI MUKAVELENAMESİNİN TASDİKİ HAKKINDA (1/209) NUMARALI KANUN LÂYİHASI VE TİCARET VE HARİCİYE ENCÜMENLERİ MAZBATALARI

Türkiye Cumhuriyeti
Başvekâlet 26 Nisan 1928
Muamelât Müdüriyeti
Aldet
6/1875

Büyük Millet Meclisi Riyaseti Celilesine

Türkiye ve Fransa Cumhuriyetleri arasında münaakit seyyar ticaret memurları mukavelenamesinin tasdikî hakkında Hariciye Vekâleti Celilesince tanzim edilen ve İcra Vekilleri Heyetinin 22 Nisan 1928 tarihli içtimaında tezekkür ve Meclisi Âliye arzı tesvip olunan Kanun Lâyihasiyle esbabı mucibe mazbatasının musaddak sureti mevzu bahis mukavelenamenin Türkçe ve Fransızca nüshalarıyla birlikte leffen takdim olunmuştur.

Muktezasının üfasına ve neticesinin işarına müsaade buyurulmasını rica eylerim efendim.

Başvekil
İsmet

Esbabı Mucibe Lâyihası

Memleketler beynindeki imünasebatı ticariyenin inkişafında pek mühim birer âmîl oldukları varestei iştibah bulunan seyyar ticaret memurlarının tarafeyn ülkelerinde tabi tutulacakları şeraiti tayin ve bunların beraberlerinde getirecekleri numune eşyalarına müteallik gümrük rüsumuna mütedair alhkâm ve muamelâtı rüsumiyeyi tespit ve pazar ve panayır-larda icrayı ticaret edebileceklerin tabi olacakları şeraitini takrir etmek arzusunundandır mühlhem olarak Türkiye - Almanya Ticaret muahedenamesinin seyyar ticaret memurlarına mütedair olan 6 ve 7 nci maddeleri esas ittihaz edilmek şartıyla Türkiye ve Fransa Hükümeti Cumhuriyetleri salâhiyattar murahhasları beyninde Ankara'da 1 Teşrinisanî 1927 tarihinde imza edilmiş bulunan seyyar ticaret memurları ve pazar ve panayır-lara giden erbabı ticaret hakkındaki mukavelenamenin Fransa Hükümeti ile münasebatı ticariyemizin daha vasi bir surette inkişafına ve binnetice Türk erbabı ticaretinin Garp müstahsilleriyle doğrudan doğruya temas edebilmelerini temine hadim olacaktır.

Türkiye
Büyük Millet Meclisi 25.1928
Ticaret Encümeni
Karar No. : 29

Ticaret Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında 1927 senesi Teşrinisanisinin birinci günü Ankara'da imza edilmiş olan seyyar ticaret memurları mukavelenamesinin tasdikî hakkında Başvekâleti Celileden mevnut Encümenimize muhavvel Lâyihai Kanuniye ve ona merbut mukavelename Hariciye Müsteşarı Enis Beyin de huzuruyla tetkik ve müzakere olunarak aynen kabul edilmiş olmakla bermucibiha-vale Hariciye Encümenine tevdi buyurulması arz olunur.

Reis	Mazbata Muharriri
Burdur	Zonguldak
Mustafa Şeref	Cemal Hüsnü
Kâtip	Aza
Şebinkarahisar	Afyonkarahisar
İsmail	İzzet
Aza	Aza
İstanbul	İstanbul
Süreyya	Hüseyin Hüsnü
Aza	Aza
Trabzon	Kocaeli
Danış	Reşit Saffet

Türkiye
Büyük Millet Meclisi 17 Mayıs 1928
Hariciye Encümeni
Karar No. : 18
Esas No. : 1/209

Hariciye Encümeni Mazbatası

Riyaseti Celileye

Türkiye Cumhuriyeti ile Fransa Cumhuriyeti arasında 1927 senesi Teşrinisanisinin birinci günü Ankara'da imza edilmiş olan seyyar ticaret memurları mukavelenamesinin tasdikî hakkında Başvekâletten varit

olup, Ticaret ve Hariciye encümenlerine havale buyurulan Kanun Lâyihası ve ona menbut mukavelename Ticaret Encümeni mazbatasıyla encümenimize tevdi kılınmakla Hariciye Vekili Beyefendi hazır olduğu halde tetkik ve müzakere olundu.

Mezkûr Kanun Lâyihası merbutu olan mukavelename Ticaret Encümenince aynen kabul edilmiş olmakla encümenimizce de tasvip edilmiş ve Heyeti Celileye berayı arz takdim kılınmıştır.

Reis	Mazbata Muharriri
Erzincan	Siirt
Saffet	
Kâtip	Aza
Edirne	Tekirdağ
Zeki Mesut	M. Cemil
Aza	Aza
Trabzon	Kocaali
Nebizade Hamdi	İbrahim Süreyya
Aza	Aza
	İstanbul
	E dip Servet

Seyyar Ticaret Memurları Hakkında Türkiye ile Fransa Arasında Münakit Mukavelename Bir taraftan,

Türkiye Cumhuriyeti Reisi Hazretleri,
Diğer taraftan,

Fransa Cumhuriyeti Reisi Hazretleri,

Ticaret memurlarının vazifelerini teshil ederek mü-nasebatı ticariyelerini inkişaf ettirmek ve emtiayı ticariye mübadelatını tezyid etmek arzusu ile mütehas-sis oldukları halde bir mukavele aktine karar vermiş-ler ve bu maksatla kendi murahhasları olmak üzere,

Türkiye Cumhuriyeti Reisi Hazretleri,

Türkiye Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Beyefendiyi
Ve Fransa Cumhuriyeti Reisi Hazretleri,

Türkiye'de Fransız fevkalâde Murahhas ve Sefiri
Kebiri Mösyü Deşner'i tayin etmişler,

Ve müşarünileyhima usulüne muvafık bulunan salâhiyetnamelerini yekdiğerine tebliğ ettikten sonra atıdaki ahkâmı kararlaştırmışlardır :

Madde 1. — Tarayni akideynden birine mensup olup, kendi memleketlerindeki salâhiyattar makamat tarafından muta bir salâhiyet varakasını ibraz ederek, orada ticaret ve sanatlarını icraya mezum bulunduk-larını ve kavânin ile muayyen tekâlif ve rusumu tes-viye ettiklerini ispat eyleyecek olan tacirler, fabrika-cılar vesair sanat erbabı, gerek bizzat ve gerek kendi hizmetlerinde bulunan seyyar memurlar vasıtasıyla

diğer taraf ülkesindeki tacirler veya müstahsiller nez-dinde veyahut, umumi satış mahallerinde mübayaatta bulunmak hakkını haiz olacaklardır. Bunlar, arz et-tikleri mevadda mütevafık emtiayı kendi ticaret veya sanatlarında kullanan tacirlerden veya sair eşhastan siparişler dahi alabileceklerdir. Kezalik beraberlerinde numüneler veya modeller nakledebilecekler veya bun-ları kendilerine irsal ettirebileceklerdir. Bu fıkrada tadat edilen efal için bir güne rüsum veya aidatı mahsusaya tabi tutulmayacaklardır.

Muayyon bir metağın örneği olan kâffeî mevad, bu cihetten mevaddı mezkûre tekrar ihraç esnasında alel usûl ayniyetlerinin tespit kılınmasına salih bu-lunmak ve diğer cihetten böylece ithal edilmiş olan mevad, heyeti mecmuaları itibariyle mutad numüne mahiyetini zayı etmiş olacak derecede kemmiyet ve kıymet irae eylemekten ibaret iki kaydı ihtirazi altın-da, numüne veya model addedilirler.

Salâhiyet varakası (A) lâhikasındaki örneğe muva-fık surette tanzim edilmiş olacaktır. Tarafeyni akideyn bu varakaları itaya memur olan makamatı ve kezalik seyyar ticaret memurlarının ticaretlerini icra ederken teba'iyete mecbur oldukları ahkâmı müteakabilen yek-diğerine bildireceklerdir. Mahaza şurası mukarrerdir iki; seyyar ticaret memurları yedilerindeki varakada muharrer olanlardan başka ticaret veya erbabı sanat eshabına bir bey'e müteallik akitlelerde bulunmak hak-kını haiz olmayacaklardır.

İthalî memnu emtia müstesna olmak üzere, bir gümrük resmine veya sair herhangi bir resme tabi olan ve numune veya model olarak ithal edilen eşya tekrar ihraç olunmak kaydıyla, tarafeynce mevaddı atiyede muayyen şerait dairesinde, ithal ve ihraç res-minden muvakkaten muaf olarak kabul edilecektir.

A) Bu seyyar memurlar, gümrük idanesine be-yannamelerini verirken, ihraç memleketi memurini rüsumiyesi tarafından musaddak ve beraberlerinde ithal ettikleri numuneleri veya modelleri müfredatı ile mübeyyin bulunan tarifatlı bir listeyi üç suretiyle birlikte tevdi edeceklerdir. Eğer tarifatlı listeyi hamil bulunmuyorlar ise, beyannamelerini verirken numune veya modeller müfredatı ile irae eden yeni bir listeyi üç nüsha olarak ita edeceklerdir. İthal memleketinin memurini rüsumiyesi listenin lisansı mahalli' üzere ya-pılmış tercümesini talep edebileceklerdir.

B) Numuneler veya modellerin tekrar ihraçları esnasında ayniyetlerinin tespit edilebilmesi için, bun-lar ihraç memleketinde nevi ve şekillerine göre dam-galanmış yahut balmumu veya kurşunla mühürlenmiş

bulunacaktır. Her iki taraf memurini rüsumiyesi, numuneler üzerine vaz edilmiş olan işaretlerin tahkiki sıhhatını temin için bu damga ve mühürlerin modellerini resmen yekdiğerine göndereceklerdir.

İşaret vaz'ı gayrı kabul veya mehazırı dai olduğu takdirinde fotoğraflar, resimler veya tarifati tamme ve mufassalla ile aynıyetin tespiti caizdir. Bununla beraber, ithal memleketinin memurini rüsumiyesi, bu numunelerin tekrar ihracı esnasında aynıyetlerini temin için labüt görecekları bütün ahvalde bunları işaretli munzamma ile teşhiz edebileceklerdir. Damgalama ve kürşunlama masarifi hususunda tarafeyni akıdeyden her biri bu bapta kendi mevzuatı kanuniyesinde serbestii tamını muhafaza eder.

Bundan gayrı ahvalde, gümrük muayenesi, sadece numunelerin aynıyetinin tespitinden ve icabında talep edilecek tekâlif ve rüsum miktarının tayininden ibaret olacaktır.

Numune veya modeller ihraç memleketinde vaz edilmiş işaretleri hamil bulunmaz ise ithal memleketinin memurini rüsumiyesi yeni işaretler vaz edeceklerdir.

S) İthalâtçı tarafından gümrük idaresine tarifati listenin veya numunelere ait beyannamenin tevdiinden sonra gümrük muayenesine mübaşeret edilecek ve numunelere ait olan liste veya beyanname ile bunlara mevzu işaretler usulüne muvafık ise, bu numunelerin her birininin gümrük resmi ve eğer mahal varsa istihlâk rüsumu tespit olunacak ve bu tekâlif ve rüsumun miktarı balığı ya nakiden veyahut ithal memleketinin salâhiyattar makamâtı tarafından kâfi görüllüp teminat suretinde depozito edilecektir. Teminata mütedair ahkâmı, âkit hükümetler bir sureti umumiyede tanzim edeceklerdir.

Vezin vesaire ücretleri kati surette tesviye olunacak ve memurini rüsumiye tarafından alel usûl tasdik edilme tarifati liste veya beyanname nüshalarından biri ithalatçıya iade edilecektir.

Mahaza ithalatçı numunelerden her birininin rüsumunu tarifinin mevaddı müteallikası mucuibince hesap ettirip depozito edecek yerde, numunelerin mecmuu için bu rüsumu tarifede en yüksek resme tabi numune üzerinden tesviye eylemek hakkını haiz olacaktır. Memurini rüsumiye bu teklife muvafakat etmekle mükellef bulunacaklardır.

B) Bu suretile ithal edilmiş olan numuneler veya modeller bir senelik bir mühlet zarfında gerek ithal edildikleri gümrükten, gerek diğeri bir gümrükten ya ihraç

memleketine iade veya herhangi bir memlekete ihraç tekrar edileceklerdir. Bir senelik mühlet, icabında ithal memleketinin rüsumat idaresi tarafından temdit olunabilir.

E) Tarifati liste veya beyanname ile tekrar ihraç edilecek numuneler veya modeller, alâkadar tarafından gümrük idaresine ibraz olunacak ve idare mezkûre, badelmuaylene derhal hini ithalde mevdu rüsumun tamamen iadesi veya bu rüsumun tesviyesini müümnen kefaletin feshi muamelesini ifa edecektir.

Bu iade veya feshi kefalet muamelesi ancak tekrar ihraç edilen numune veya modeller için ifa kılınacaktır.

«D» fıkrasında mezkûr mühletin hitamından sonra tekrar ihraç edilmemiş veya mahallinde satılmış olan numune veya modellerin emaneten tutulan gümrük rüsumu, Rusumat idaresine irad kaydolunacak veya bu rüsum kefillerinden istiyfa kılınacaktır.

F — Hini ithalde mevdu rüsumun redi ve iadesi veya kefaletin feshi, hudutlardaki bittumun gümrük idareleri veya dahili memlekette kâin olup, bu hususta salâhiyeti muktaziyeyi haiz bulunan gümrük idarelerince ifa edilebilecektir.

Tarafeyni akıdeyn, salâhiyeti mezkûreyi haiz olan idarelerin listelerini yekdiğerine tebliğ edeceklerdir.

Bu mukavellename ahkâmı halkında her hangi bir üçüncü devletle müsavat üzere muamele görmek esası, zaten müteakabil surette mahfuz kalmaktadır.

Bu maddenin ahkâmı ayak satıcılığına ve ahad nezdinde sipariş taharrisine kabili tatbik olmayacaktır.

Madde 2. — Tarafeyni akıdeynden birinin, ticaretlerini icra zımında panayınlara veya pazarlara giden tabası, diğeriinin ülkesinde, tabiyetinde buldukları memleket makamâtı resmiyesi tarafından (B) lâhikasındaki numuneye muvafık olarak ita edilmiş bir hüviyet varakasını ibraz edebildikleri takdirde, tebayı mahalliyeden daha az müsait bir surette muamele görmeyeceklerdir.

Birinci fıkranın ahkâmını ne seyyar erbabi sanata, ne ayak satıcılığına, ne de sanat veya ticaret icra etmeyen eşhas nezdinde sipariş almağa kabili tatbik olmadığundan, tarafeyni akıdeynden her biri bu hususta kendi mevzuatı kanuniyesi noktasından serbestii tamını muhafaza eder.

Madde 3. — Bu mukavellename tasdik edilecek ve tasdiknameler mümkün olduğu kadar süratle Ankarada teati kılınacaktır.

Bu mukavelename, tasdiknamelerin teatisi tarihinden bir ay sonra mevkiî mer'iyete girecek ve bir buçuk sene müddeti haliz olacaktır. Bu tarihten itibaren tarafeyni akıdeynden biri tarafından fesh olunmadığı müddetce mer'i kalacaktır. Bu fesih ancak altı aylık bir mühletlin hitamından sonra hükmünü icra edebilecektir.

Tasdikentilmekâl, murahhaslar bu mukavelenameyi imza ve tahdim etmişlerdir.

Bu mukavelename iki nüsha olarak 1 Teşrinisani 1927 tarihinde Ankara'da tanzim edilmiştir.

Tevfik Rüştü

Deşner

Lahika

Devletin İsmi ve Varakayı İta Eden Makam

Seyyar Ticaret memurlarına mahsus salâhiyyat varakası ita tarihinden itibaren on iki ay müddetle muteberdir.

Hangi Memleketler için muteber olduğu: . . . . .

Varaka Numarası : . . . . . Şehrinde mütevellit ve.. şehrinin.. sokağında.. numaralı hanede mukim.. Efendinin.. şehrinde.. Ünvanı ticarisi altında işleyen..

1. Fabrika - veya ticarethane - sinin - lerinin - sahibi «veya - namına ifayı muameleye salâhiyyattar seyyar ticaret memuru - olduğu ve mumaileyhin salifüzzikir fabrika - ticarethaneler - ler, - için balâda muharrer memleketler de siparişler almak veyahut mübayaat icra eylemek salâhiyyetini haiz bulunduğu ve mezkûr ticarethane - fabrikanın - lerin.. memleketinde icrayı ticaret - sanat etmeğe mezun olup, bu bapdaki tekâlifi kanuniyi tesviye etmekte olduğu - oldukları - tasdik kılındı. Şehrin ismi - fi.. 192

Ticaret hanenin - lerin - sahibinin imzası :

Varaka hamilinin imzası :

Varaka hamilinin eşkali

Yaş : .....

Fotoğraf

Boy : .....

Saç : .....

Alâmeti farika: .....

«I» İşbu noktalara Ticarethane veya fabrikaların neler sattığı veya neler imal ettiği yazılacaktır.

(B) Lahikası

Panayır ve Pazarları Ziyaret Edenlere
Mahsus Salâhiyyat Varakası

İşbu varakanın hamili olup, .. deki - Türk tabası için :

Fransa'daki - Fransa tabası için: Türkiye'deki Panayır ve pazarları ziyaret etmek arzusunda bulunan.. Efendinin.. meşnerinde ikamet eylediği ve ticaret veya sanatının icrası için tekâlif ve rusumu kanuniyeyi tesviye ile mükellef olduğu tasdik kılındı.

İşbu varaka.. aylık bir müddet için muteberdir.

«Varakanın ita kılındığı mahal ve tarih ile ita eden makamın imza ve mühürü»

Türkiye - Fransa Cumhuriyetleri Beyninde Münakit Sayyer Ticaret Memurları Mukavelenamesinin Tasdikine Dair Kanun Lâyihası

Birinci Madde — Türkiye ve Fransa Cumhuriyetleri salâhiyyattar murahhasları arasında Ankara'da 1 Teşrinisani 1927 tarihinde imza edilmiş bulunan seyyar ticaret memurları mukavelenamesi kabul ve tasdik edilmiştir.

İkinci Madde — İşbu Kanunun icrayı ahkâmına İcra Vekilleri Heyeti Memurdur. 22 Nisan 1928

Başvekil

Adliye Vekili

İsmet

Mahmut Esat

Müdafaai Millîye Vekili

Dahiliye Vekili

Mustafa Abdülhalik

Şükrü Kaya

Hariciye Vekili

Maliye Vekili

Doktor Tevfik Rüştü

Saraçoğlu Şükrü

Maarif Vekili

Nafia Vekili

Mustafa Necati

Behiç

İktisat Vekili

Sihhiye ve Muaveneti

Mustafa Rahmi

İçtimaiye Vekili

Doktor Refik